

Filosofia de la història

Codi: 100302

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500246 Filosofia	OB	3	1

Professor/a de contacte

Nom: Ferran Caballero Puig

Correu electrònic: ferran.caballero.puig@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Prerequisits

És recomanable poder llegir textos filosòfics en llengua anglesa.

Objectius

La filosofia de la història com a disciplina filosòfica neix amb la modernitat, adquireix aquí part del seu llenguatge i propòsit: explicar el canvi social i polític com a resultat de l'ús de la llibertat dels éssers humans. En aquest sentit, l'assignatura s'orienta a l'estudi de la reflexió filosòfica que ens ha dotat d'un llenguatge des del qual ponderar quan i com identificar el sentit d'un temps al qual anomenar històric. Per a això, estudiarem els textos dels autors clàssics d'aquesta disciplina i les crítiques al llenguatge de la modernitat que han tingut la seva expressió en el pensament postmodern, la teoria feminista i el poscolonialisme.

L'objectiu principal consistirà a atendre la matriu inicial de la disciplina i als seus desplaçaments amb la finalitat que els estudiants/es puguin dotar-se d'eines teòriques d'anàlisi que, a més, els permetin indagar en el seu present.

Els objectius específics de l'assignatura són els següents:

1. La comprensió dels principals problemes de la disciplina
2. El coneixement dels principals enfocaments teòrics en el tractament d'aquests problemes
3. La familiarització amb els principals textos i discursos de la tradició des de Kant fins al present
4. Conèixer el vocabulari i l'argumentari desplegat en el passat
5. Establir un diàleg entre els textos i idees de la tradició i el present com a història
6. Cultivar el sentit de la història en l'alumne com a element central de la comprensió dels problemes social y culturals
7. Cultivar les capacitats i les habilitats per a la narració en l'alumne

Competències

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Analitzar i sintetitzar els arguments centrals dels textos fonamentals de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.
- Reconèixer i interpretar temes i problemes de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Reconèixer les implicacions filosòfiques del coneixement científic
- Situar les idees i els arguments filosòfics més representatius d'una època en el seu rerefons històric i relacionar els autors més rellevants de cada època en qualsevol de les disciplines filosòfiques.
- Utilitzar la simbologia i els procediments de les ciències formals en l'anàlisi i la construcció d'arguments.
- Utilitzar un pensament crític i independent a partir dels temes, els debats i els problemes que planteja la filosofia tant històricament com conceptualment.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar casos històrics de fets científics.
2. Aplicar el rigor filosòfic en un text escrit seguint els estàndards internacionals de qualitat.
3. Assenyalar i resumir el contingut filosòfic comú a diverses manifestacions de diferents àmbits de la cultura.
4. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma, tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
5. Comunicar fent un ús no sexista ni discriminatori del llenguatge.
6. Construir arguments filosòfics amb rigor.
7. Demostrar una posició pròpia davant d'un problema o una controvèrsia de rellevància filosòfica, o en un treball de recerca filosòfica.
8. Distingir i contrastar textos representatius dels principals gèneres de la literatura filosòfica.
9. Documentar un tema filosòfic i contrastar-ne les fonts.
10. Elaborar un treball individual en el qual s'expliciti el pla de treball i la temporalització de les activitats.
11. Establir relacions entre ciència, filosofia, art, religió, política, etc.
12. Explicar la importància filosòfica de la ciència contemporània i el seu àmbit d'aplicació.
13. Expressar-se en la llengua estudiada, oralment i per escrit, utilitzant el vocabulari i la gramàtica de manera adequada.
14. Fer presentacions orals utilitzant un vocabulari i un estil acadèmics adequats
15. Identificar les idees principals d'un text sobre la matèria i fer-ne un esquema
16. Indicar i discutir les principals característiques del pensament definitori d'una època, emmarcant-les en el context.
17. Llegir comprensivament textos filosòfics de la història de la filosofia.
18. Organitzar el temps i els propis recursos per a la feina: dissenyar plans establint prioritats d'objectius, calendaris i compromisos d'actuació.
19. Reconèixer, amb mirada experta, referents filosòfics del passat i del present i avaluar-ne la rellevància.
20. Relacionar diversos ordres d'idees incloses en els debats filosòfics actuals.

21. Relacionar diversos ordres que es poden descobrir entre les idees filosòfiques de diferents autors i moments històrics.
22. Relacionar els elements i factors que intervenen en el desenvolupament dels processos científics
23. Resoldre problemes de manera autònoma.
24. Resumir els temes i els arguments exposats en un debat filosòfic clàssic.

Continguts

El temari s'estructura en una sèrie d'autors fonamentals per a l'argumentari i el lèxic, que seran treballats segons l'ordre i les combinacions següents:

1. Què és la història? Herodot, Tucídies i Sant Agustí.
2. El sentit de la Història i la idea de progrés: I. Kant, G.W.F. Hegel, K. Marx i A. de Tocqueville
3. Crítiques a la concepció progressista de la història: F. Nietzsche, M. Heidegger, H. Arendt, W. Benjamin
4. La postmodernidad i el final de la història: A. Kojève, J.F. Lyotard, M. Foucault i R.Rorty.

Metodologia

La metodologia docent té tres fronts de treball:

1. Classes teòriques. El programa està configurat seguint un cronograma de lectures Cada dia el professor presentarà un tema que els alumnes hauran d'haver preparat. La sessió funcionarà a partir de la presentació dels temes i d'alguns conceptes presents en els textos i inclourà la discussió amb els estudiants. Si les classes presencials es veiessin modificades, s'adaptaran als sistemes existents (teams, anotacions, podcasts)
2. Tutories individualitzades o en grups petits, fetes per la professora en les hores d'atenció que seran concertades amb antelació. Si no fos possible fer-les presencialment, s'establiran unes altres de caràcter virtual.
3. Elaboració d'itineraris personalitzats per al treball autònom de l'estudiant.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes	45	1,8	1, 6, 8, 11, 13, 14, 16, 17, 19, 20, 21, 22
Tipus: Supervisades			
Tutories i elaboració d'itineraris personals	26	1,04	6, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 18, 19, 20, 24
Tipus: Autònomes			
Treballs a casa	71,5	2,86	1, 8, 9, 10, 15, 17, 18, 20, 21, 23, 24

Avaluació

L'avaluació es farà sobre tres elements:

A) Exercicis d'escriptura sobre alguna de les lectures obligatòries: exercici 1= 30%; exercici 2= 30%; per a un total del 60% de la nota final.

B) Un examen final, que té un valor del 40% de la nota final.

Avaluació única:

L'avaluació única consistirà en un exercici, que es realitzarà a classe el dia de l'examen final, on es valoraran tres competències fonamentals per aprovar l'assignatura:

- el coneixement dels textos tractats a l'assignatura.
- la capacitat per fer un comentari crític d'alguns dels textos o conceptes treballats a l'assignatura.
- la capacitat per desenvolupar una reflexió pròpia sobre un dels temes o autors estudiats a l'assignatura.

Informació general:

- En el calendari d'activitats que s'adjuntarà a l'inici del curs s'indiquen les dates de realització dels exàmens escrits i del lliurament dels restants exercicis.
- Per a una correcta avaluació continuada, no s'acceptaran treballs fora de les dates fixades. Per a més informació, veure els criteris de reavaluació.
- En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor informarà l'alumnat (Moodle) del procediment i la data de revisió de les qualificacions.

NOTA: En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fóruns, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'Estudiant hi pugui accediroli oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

RE-AVALUACIÓ: Per a accedir a la Re-avaluació cal haver-se avaluat d'almenys 2/3 de la qualificació final i haver obtingut un mínim de 3,5 en la nota final de l'assignatura.

ALUMNES NO AVALUABLES: L'estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" sempre que no hagi lliurat més del 1/3 parts de les activitats d'avaluació.

Advertència: El plagi està totalment prohibit.

-En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Breu assaig I	30 %	2,5	0,1	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24
Breu assaig II	30%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24
Examen final	40%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24

Bibliografia

Bibliografía principal

- Arendt, H. *La promesa de la política*. Madrid: Alianza, 2008.
- _____. *La condición humana*. Barcelona, Paidós, 2005.
- Benjamin, W. *Tesis sobre la filosofía de la historia*. Madrid: Abada, 2008.
- Foucault, M. *Nietzsche, la Genealogía, la Historia*. Pre-textos, 2014.
- Fukuyama, "The end of History?", *National Interest*- Summer 1989
- Hegel, F. *La fenomenología del espíritu*. México: FCE, 1985.
- _____. *Lecciones sobre la Filosofía de la historia universal*. Madrid: Alianza, 2019.
- Heidegger, M. *El ser y el tiempo*. FCE, 2018.
- Honneth, A. *La lucha por el reconocimiento*. Barcelona, Crítica, 1997.
- Kant, I. *Ideas para una historia universal en clave cosmopolita y otros escritos sobre filosofía de la historia*. Madrid: Tecnos, 2010.
- _____. *¿Qué es la Ilustración?* Madrid: Alianza, 2009.
- Kojève, A. *Introducción a la lectura de Hegel*, Trotta, 2013
- Lyotard, J.F. *La posmodernidad (explicada a los niños)*. Barcelona: Gedisa, 1988.
- Marx, K. *Manuscritos de economía y filosofía*. Madrid: Alianza, 2001.
- _____. *Manifiesto Comunista*. Madrid: Alianza, 2008.
- _____. *Introducción a la Crítica de la Economía Política*. Madrid: Siglo XXI eds. 2008.
- Nietzsche, F. *Segunda consideración intempestiva*. Tecnos, 2018.
- Rorty, R.; Schneewind, J. B.; y Skinner, Q. *La Filosofía en la historia*. Barcelona: Paidós, 1990.

Bibliografía complementaria

- Atkinson, Ronald F. *Knowledge and Explanation in History*. Londres: MacMillan, 1989.
- Burns, Robert M. y Hugh Rayment-Pickard. *Philosophies of History: from Enlightenment to Post-modernity*, Oxford: Blackwell, 2000.
- Cruz, M. *La filosofía de la historia*, Barcelona: Paidós, 2008
- Condorcet, Jean-Antoine-Nicolas de Caritat. *Bosquejo de un cuadro histórico de los progresos del espíritu humano*. Madrid: Editora nacional, 1980.
- Collingwood, R. G. *Idea de la Historia*. México. Fondo de Cultura Económica, 2004.
- Danto, Arthur. *Historia y narración*. Barcelona: Paidós, 1989.
- Day, Marc. *The Philosophy of History*, Londres, Nueva York: Continuum, 2008.
- Löwith, K. *Historia del mundo y salvación*. Katz, 2007.
- Löwith, K. *De Hegel à Nietzsche*. Gallimard, 1969.

Mate, R. (ed.), *Filosofía de la historia*. Madrid: Trotta, 2005.

Walsh, W. *Introducción a la filosofía de la historia*, 1968.

Programari

"No hi ha cap requisit específic de software"